

■ ZODIA TAURULUI

de Mihnea Gheorghiu

■ SCRISOARE FĂRĂ ADRESĂ

de Dan Adrian

Zodia taurului e rodul unei mai vechi și statornice iubiri a lui Mihnea Gheorghiu pentru personalitatea domnului Tudor. Este în concepția autorului, un reportaj, dramatic desigur, dar un reportaj, pentru că este oglinda cuprinzătoare, atentă și obiectivă a evenimentelor care au cuprins țara și a acelor oameni care au iscat și condus evenimentele, este corespondența unui gazetar străin pentru ziarul său de peste hotare, despuiată de participare afectivă. Lucidă și rece, inserisă în contextul momentului istoric european. Dar dacă, în forma lui, scenariul este un reportaj, în fondul lui este o gravă și tulburătoare meditație filozofică pe tema dragostei de patrie și a eroismului. În ansamblul complex și înclecat de interese politice și manevre diplomatice care cuprinseseră un continent întreg și o întreagă epocă, revolta din 1821 condusă de domnul Tudor se impune atenției marilor puteri ca un semn limpede și neliniștitor al unei afirmări hotărâte și ireversibile a tinerei națiuni române, doritoare de libertate și independență. Iar Tudor se desprinde și se impune ca erou, ca un erou pe care împrejurările deosebite îl ceruseră și îl dobândiseră și pe care îl pierd, inevitabil, dacă ne raportăm la perspectiva istorică. Și tragic.

În regia lui Constantin Moruzan, atentă, bine cumpănită și sensibilă la spiritul scenariului, spectacolul are o desfășurare tensionată, capătă grandoare de epopee. Tudor — interpretat inteligent, cu forță și strălucire

de Ion Marinescu — domină autoritar, răpăicat și clarvăzător oamenii, evenimentele și de fapt timpul său, în vreme ce alte personaje, premeditat difuze, cu identități șterse, se constituie în grupuri — reprezentanții marilor puteri, boieri, eteriști etc. — semnificând direcțiile politice și sociale. Sînt însă bine susținute, în grăbita lor trecere, de actori redutabili, ca Fory Etterle, Dan Nasta, Aurel Rogalski, Constantin Codrescu. Doar mama lui Tudor și Maria de la Gorj (interpretate cu adînc fior emoțional și puternic dramatism de Irina Răchîțeanu-Șirianu și Sanda Maria Dăndu) contrapunetează cu prezența lor fugară, dar atît de culremurător omenească, acțiunea voit lipsită de mișcare sufletească. Corespondentul străin este interpretat cu detașată și lucidă distincție de Radu Beligan.

Zodia taurului, așa cum a fost realizat la radio, constituie un punct de virf în activitatea emisiunii și, în egală măsură, un trainic succes al lui Constantin Moruzan.

Cel de al doilea scenariu, *Scrisoare fără adresă* de Dan Adrian, se înscrie pe coordonatele existenței noastre de azi și are în vedere oameni simpli și fapte obișnuite, dar prin aceasta nu lipsite de ample semnificații. Despre ce este vorba? Dramaticele evenimente din vara anului 1970 au trecut, urmările inundațiilor au fost îndepărtate, viața și-a reluat cursul normal și doar o femeie, o tină ră mamă salvată atunci, găsește cu cale să mulțumească eroului neștiut care a smuls-o apelor. Și adresează o scrisoare caldă și simplă, eroului care, ca atîția alții în acele zile cutremurătoare, au contribuit cu riscul vieții sau chiar cu prețul vieții la salvarea altor vieți. Firește, scrisoarea putea fi expediată de oricine, către oricare din eroii acelor zile, dar poștașul, acest slujbaş destinat unei existențe atît de puțin spectaculoase, știe că e datoria lui să găsească pe destinatarul scrisorii anonime. Și îl găsește, greu, dar îl găsește, pentru că era obligat să-l găsească, pentru că *se cuvea* ca scrisoarea aceea să ajungă în minile eroului. Scenariul, emoționant, vibrant, cu o pronunțată undă poetică, degajă sentimentul mării solidarității umane, relevă fațetele atît de diverse și neașteptate ale eroismului cuprins în actul de excepție, dar și în gestul cotidian. Și e păcat că în spectacolul realizat de Titel Constantinescu o parte din substanța poetică a scenariului s-a pierdut, înecat de un fond sonor aparținînd concretului imediat, cînd s-ar fi cerut purtată și mai sus, în zona irizată a metaforei. Emisiunea a avut totuși o strălucire aparte, o lumină caldă, adînc omenească, la care a contribuit și interpretarea actorilor Mihai Mereuță, Tatiana Ieckel, Adrian Georgescu și Cornel Coman.

V. M.